

Tandem advertendum est a S. Indulgentiarum Congregatione statutum fuisse ut in iis locis in quibus propter confessariorum inopiam fideles nequeunt frequenter confessione sacramentali expiari, concedatur, *postulantibus Episcopis*, ut confessio peracta *infra hebdomadam* ante festivitatem suffragari possit ad lucrandas omnes indulgentias quae intra predictum tempus occurruunt (D. 252. 12 Iunii 1822; D. 295. 15 Decemb. 1841); ubi tamen adverti debet verba illa *infra hebdomadam* non extendi ultra dies octo immediate praecedentes festivitatem cui adnexa est indulgentia.

Non erit abs re heic advertere Apostolicam Sedem, *postulantibus Episcopis*, indulgere etiam fidelibus, in locis ubi habetur inopia confessariorum, ut confessio habitualiter peracta *infra duas hebdomadas*, id est quolibet decurrente quatuordecim dierum spatio, sufficiat ad lucrandas indulgentias quae eo temporis intervallo decurrunt. (*Raccolta*, pag. xix; D. 439. 23 Nov. 1878).

De Communione.

Communio debet esse 1º *sacramentalis*, quare non sufficeret mere spiritualis;

2º *non sacrilega*;

3º *peracta eo temporis spatio quo lucrari potest indulgentia.*

EXCEPTIONES:

1ª Communio, sicuti Confessio, peragi potest pridie illius diei cui adnexa est indulgentia (D. 434.

12 Ian. 1878); excepta Communione pro indulgentia Iubilaei vel in forma Iubilaei.

2ª Communio *tempore Paschali* peracta sufficit ad satisfaciendum pracepto Paschali et ad lucrandam indulgentiam, pro qua praescripta est communio, dummodo indulgentia non sit in forma Iubilaei, pro qua requiritur peculiaris confessio et communio. (D. 327. 10 Maii 1844).

De Eleemosyna.

Eleemosyna, iuxta definitionem S. Thomae, est opus quo datur indigenti ex compassione propter Deum. Est autem “per accidens quod quis det per manus proprias aut alterius, dummodo det de suo.” (*Lugo de Sacram. Poenit. disp. xxvii. sect. vi. n. 86.*)

Eleemosyna distinguitur in *spiritualem* et *corporalem*, prout indigentia proximi cui subvenitur est spiritualis vel corporalis.

QUESTIO fit a DD. I. an sufficiat eleemosyna spiritualis.

Non defuerunt qui docuerunt sufficere, sed communiter DD. contrarium tenent sententiam. Et sane quando RR. PP. eleemosynam exigunt, iis utuntur expressionibus, quae nonnisi ad corporalem referri possunt; sic dicunt: “eleemosynas pro posse distribuant,” “pauperibus et indigentibus personis aut locis piis eleemosynas erogant.” (Fr. Th. p. 1. c. xi. a. 3).

II. Quanta debeat esse eleemosyna.

Respondet Fr. Theod. (l. c.), distinguendo pro diversitate formulae, quibus eleemosyna iniungitur. Si enim formula esset: “eleemosynam pro posse di-

stribuant „ vel “ quantum pro sua cuique facultate visum fuerit, „ tunc debet fieri eleemosyna secundum cuiuslibet personae statum et conditionem: adeoque obulum quod forte a paupere datum foret superabundans, diviti minime sufficeret: e contra si formula esset: “ eleemosynas pro arbitrio suo fecerint, „ quaelibet minima eleemosyna sufficit, quia Pontifex in huiusmodi concessionibus principaliter intendit eleemosynam prout est actus virtutis misericordiae, adeoque aliud non requirit, quam tantae quantitatis traditionem, quae veram eleemosynam constituet.

III. An pauperes, filii familiae, religiosi etc. ad eleemosynam teneantur.

Sic respondet Viva (l. c. q. viii. a. vi. ii.) „ Negant Faustus, Navarrus, aliquie, quia non est verisimile Pontificem velle obligare eum, qui impotens est; unde communiter laudati Doctores docent, non oportere, quod tale opus a confessariis commutetur; sicut diximus de pueris, quod non debet communio in aliud opus a confessario commutari. Sed probabilius dicendum cum Boss. sect. 4. cap. 11., Gobat. cap. 29. n. 14., Pasqual. qu. 127., etiam pauperes teneri; tum quia nemo tam pauper est, quin possit obulum dare, vel ab alio petere, ut in eleemosynam detur pro Iubilaeo comparando; tum etiam quia potest facile a confessario in aliud opus commutari. Neque obstat quod tale opus saepe sit impossibile pauperibus: nam, etiam dato quod non possint stipem erogare, adhuc talis impotentia est per accidens; sicuti per accidens est, quod aegrotus non possit ieunare ad Iubilaeum lucrandum: unde sicut aegroto commutanda sunt a confessario ieunia, ut possit esse particeps Iubilaei,

ita pauperibus commutanda est eleemosyna. Hinc sequitur, religiosos etiam teneri ad eleemosynam vel per ipsos vel per Superiores erogandam; quod etiam verum est de uxoribus, filiis familias, servis etc. Ratio universalis est, quia quando concessio facta est sub conditione, deficiente conditione, concessio habetur pro non facta. „

IV. „ Quid si praelatus det ex bonis communibus eleemosynam pro omnibus subditis ipsis id ignorantibus? Respondeo quod non satisficeret, nisi saltem... id legitime scientes ratum haberent, quia dare eleemosinam est actio moralis ad quam requiritur aliqua cognitio et voluntas (Lugo l. c. sect. vii. n. 117). „

De Ieiunio.

Ieiunium in genere est abstinentia a cibo et potu et distinguitur in *naturale* et *ecclesiasticum*. *Naturale* est totalis abstinentia a quolibet cibo et potu. *Ecclesiasticum* est illud quod servatur ad normam ab Ecclesia statutam. Iamvero ieunium ecclesiasticum tribus elementis constat: 1º *unica comedione* per 24 horas, ita tamen ut permissum sit frustum matutinum et refectione serotina; 2º *abstinentia* a carnibus, ovis atque lacticiniis; a carnibus semper, ab ovis et lacticiniis, certo in ieunio quadragesimali, non vero, iuxta plures DD. (S. Thom. 2. 2. q. cXLVII. a. iv. ad 5.) in aliis ieunii diebus, nisi specialis consuetudo obstet; 3º *tempore* ad refectionem destinato, scilicet circa meridiem.

QUAERITUR a DD. an ad adimplendum ieunium pro lucranda indulgentia, v. gr. Iubilaei extraordi-

narii, extra tempus quadragesimale opus sit abstinerre ab ovis et lacticiniis?

Fr. Theod. (p. 1. c. xi. a. 4.) postquam attulerit varias DD. sententias circa abstinentiam ab ovis et lacticiniis in ieiuniis extra quadragesimam, ad propositum dubium respondit: "Respondemus cum Azorrio, lib. 7. *Inst. moral.* cap. 10., Thoma Sanchez, lib. 4. in *Decalog.* cap. 11. num. 49. ieiunium ad acquirendum Iubilaeum extra quadragesimam exactum, peragendum esse iuxta usum in unaquaque provincia servari solitum: ita ut, ubi viget consuetudo ieiunandi sicut in quadragesima cum abstinentia ab ovis et lacticiniis, urgeat pariter obligatio id observandi pro Iubilaeis extraordinariis, aliter vero si vigeat consuetudo comedendi in vigiliis ova et lacticinia. "

De Oratione.

Oratio definitur communiter — petitio decentium a Deo, et generalius, adscensus mentis ad Deum. Oratio potest esse 1° *vocalis* vel *mentalis*, prout haec petitio exprimitur verbis vel non;

2° *publica* vel *privata*. Oratio dicitur *publica* dupli sensu; *primo* vulgari significatione, " prout publicum distinguitur contra occultum et secretum, et sic dicitur publica oratio quasi accidentaliter omnis illa quae in loco publico fit, ita ut ab aliis videatur vel videri possit; " (Suarez de Religione, tract. iv. lib. iii. cap. 2.) et e contra dicitur *privata*, quae in occulto fit; *secundo* oratio dicitur *publica* quasi per se, quando fit a ministro Ecclesiae " deputato ad orandum nomine suo, et quod ipse minister hac in-

tentione oret ut expletat munus suum, et consequenter necesse est ut oret modo praescripto ab Ecclesia ad orandum Deum nomine ipsius; omnis autem oratio quae has conditiones non habet est privata (Suarez l. c. n. 2). Orationes publicae sunt primario Officium divinum, Missa ac ceterae orationes quae continentur in libris liturgicis, et secundario ceterae orationes quae praescribuntur ab auctoritate ecclesiastica, uti novendiales, supplicationes etc. etc. S. Thomas orationem publicam *communem*, privatam *singularem* appellat (S. Th. 2. 2 q. 83. 12.).

3° Oratio privata tandem distingui potest in eam quae *seorsim* fit, et in eam quae fit *in communi*, quando scilicet duo vel plures fideles convenient ad aliquam precem una simul dicendam: quae distinctio non inutilis est, aliquando enim conceduntur indulgentiae pro precibus in communi dictis, ut v. gr. pro Rosario. (D. 384. 22 Ian. 1858).

Antequam loquamur de conditionibus requisitis pro oratione quatenus praescripta ad lucrandam indulgentiam, dicendum est de conditionibus necessariis ad habendam orationis essentiam.

Conditiones pro oratione vocali, de qua hic potissimum sermo est, sunt ex parte actus exterioris, *prolationis verborum*; ex parte vero actus interioris, 1° *intentio*, seu propositum orandi, verba enim proferri possunt ad alium finem: sufficit autem intentio virtualis: 2° *attentio*. Attentio est applicatio mentis ad aliquid. Attentio autem relate ad orationem vocalem triplex a DD. distinguitur, *superficialis*, *litteralis* et *spiritualis*, quae ita a S. Thoma (2. 2. q. 83. a. xiii. 0.) describuntur: " Una quidem qua attenditur ad verba,

ne aliquis in eis erret (*superficialis*); secunda qua attenditur ad sensum verborum (*litteralis*); tertia qua attenditur ad finem orationis, scilicet ad Deum et ad rem pro qua oratur (*spiritualis*). „ Iamvero quaecumque ex dictis attentionibus sufficit: quia cum quacumque illarum attentionum actus est humanus. Quando vero distractiones vel culpabilem vel nullam reddant orationem vide penes Moralistas. (S. Alph. *Theol. mor.* lib. iv. c. ii. dub. ii. art. iv. n. 176).

Sic breviter expositis conditionibus necessariis ad orationis essentiam habendam, nunc dicendum de conditionibus requisitis pro oratione iniuncta ut plium opus ad indulgentiarum lucrationem. Sunt autem sequentes.

1° Quando preces praescribuntur, *orationi mentali aliqua semper adiungatur oratio vocalis* ex Decreto S. I. C. die 13 Septenbris 1888. (*Acta S. Sedis*, xxii, pag. 192).

2° *Preces recitandae sunt ad uniuscuiusque fidelis libitum, nisi peculiariter adsignentur.* (D. 291. 20 Maii 1841).

3° Quando vero adsignatae sunt, *quocumque idiomate recitari possunt* (D. 415. 29 Decemb. 1864). Excipitur Officium parvum B. M. V. quod recitandum est lingua latina; (D. S. I. C. die 13 Sept. 1888 rel. ab *Acta S. Sedis* xxii. 91¹) agitur enim de prece li-

¹) Le petit office de la sainte Vierge est expressément excepté de la règle générale qui permet de réciter en toute langue les prières enrichies d'Indulgences. On avait demandé " si, pour gagner les Indulgences, il était indifférent de le réciter en latin ou dans la langue maternelle? " — La S. Congrégation, en date du 6 mai 1887, répondit: " Non,...

thurgica, quae etiam recitari potest pro lucratione indulgentiarum iuxta ritum cuiusque proprium, dummodo a S. R. C. approbatum (*Ephemerides liturgicae*, vol. iii. pag. 639).

4° Quando preces praescribuntur iuxta consuetos fines, intelligitur *ordinarie* quod *preces fundi debeant pro catholicae religionis incremento, S. Matris Ecclesiae exaltatione, peccatorum conversione, principum christianorum concordia, haeresum extirpatione.* (*Raccolta* pag. xxiv). Tamen non requiritur intentio

ce petit office doit être dit en latin. , (Voyez *Nouvelle Revue théol.*, xx, 136). La même décision a été donnée de nouveau par la S. Congreg. le 13 sept. 1888 (*Acta S. Sed.*, xxii, 191). Cette réponse s'applique incontestablement à d'autres offices contenus dans le bréviaire romain et enrichis d'Indulgences, p. ex. à l'office des morts (voyez deuxième partie, sect. 1.). Au contraire, elle ne doit s'appliquer en aucune façon à certaines courtes prières empruntées au bréviaire ou au missel, telles que le *Veni Creator Spiritus*, le *Pange Lingua*, le *Magnificat*, et d'autres semblables, dont les fidèles font déjà un fréquent usage dans les différentes langues, et qui, par conséquent, ne doivent plus être regardées uniquement comme prières liturgiques dans le sens strict du mot; car autrement un très grand nombre des prières enrichies d'Indulgences contenues dans la *Raccolta* devraient inutiles pour la plupart des fidèles.

Donc, à moins que le contraire n'ait été expressément déclaré par rapport à quelque hymne ou prose en particulier, il faut appliquer à ces prières ce qui a été dit plus haut, et ce qu'affirme clairement le décret déjà cité du 30 sept. 1852 (*Décret auth.*, n° 361) à savoir: " que toutes ces prières, contenues dans la treizième édition et les éditions suivantes de la *Raccolta*, peuvent être récitées en quelque langue que ce soit, sans détriment pour les Indulgences, pourvu qu'elles aient été traduites fidèlement. , (Beringer l. c. pag. 103.)

explicita, expressa singulis vicibus. (D. 344. 12 Iulii 1847).

5º Preces nequeunt esse alias obligatoriae (vid. sup. pag. 49).

6º *Preces recitari possunt alternatim cum socio* (D. 249. 29 Feb. 1820).

7º Non est necesse ut preces recitentur flexis genibus, nisi aliter *praescriptum sit in documento concessionis* (D. 398. 18 Septemb. 1862).

8º Ad lucrandas plures indulgentias, pro quibus praescriptae sunt preces, *necesse est preces repetere* *quot sunt indulgentiae lucrandaे* (*Raccolta* pag. xxv).

9º Si vero agatur de precibus publicis, preces in primis sunt recitandae a legitima auctoritate iniunctae et quidem iuxta modum et formam praescriptam, habito etiam respectu ad varios usus et locorum consuetudines quoad earumdem precum recitationem. Quare si usus ferat quod preces, ex. gr. *Tantum ergo, Litaniae*, a cantoribus integrae contentur, sufficit ut fidelis devote intersit functioni, quin eas preces privatim recitare teneatur ad lucrificandas indulgentias *integro* pio exercitio adnexas. Item qui piis functionibus inserviunt et ratione officii nequeunt vel preces integras recitare vel etiam integro pio exercitio adscistere, non videntur teneri repetere preces iniunctas, neque indulgentias amittere eo quod partialiter tantum interfuerint functionibus.

Exceptiones pro surdo-mutis.

Per Decr. *Urbis et Orbis* S. I. C. 15 Mart. 1852 (D. 355) sequentia statuta fuere favore surdorum mutorum:

“ 1º Quod si inter opera pro lucranda indulgentia praescripta sit visitatio alicuius ecclesiae, surdumuti ecclesiam ipsam devote visitare teneantur, licet mentem tantum in Deum elevent, et pios affectus. 2º Quod si inter opera sint publicae preces, surdumuti possint lucrari indulgentias iis adnexas corpore quidem coniuncti ceteris fidibus in eodem loco orantibus, sed pariter mente tantum in Deum elevata et piis cordis affectibus. 3º Quod si agatur tantum de privatis orationibus, proprii mutorum et surdorum confessarii valeant easdem orationes commutare in alia pia opera aliquo modo manifestata, prout in Domino expedire iudicaverint. ”

De visitatione Ecclesiae vel Altaris.

In concessionibus indulgentiarum saepe praescribitur visitatio alicuius Ecclesiae vel Altaris. Quare inquirendum 1º est quid veniat nomine *Ecclesiae vel Altaris* et 2º quaenam sint *normae* servandae ad lucrandam indulgentiam per visitationem Ecclesiae vel Altaris.

Ecclesia est “ aedes publica cultui divino depidata, in qua fideles ad honorandum et invocandum Deum, divina administranda et percipienda sacramenta, Missaeque sacrificium offerendum etc. convenient, (Reiffenstuel lib. III. *Decret.* tit. XLVIII. 2). Ecclesia multiplicitate dividitur “ aliquae enim dicuntur Basilicae, aliae Cathedrales, aliae Collegiate, aliae Baptismales, aliae Parochiales, aliae Matrices, aliae Filiales, aliae Regulares, aliae Saeculares „ (Reiffenstuel, l. c. n. 3.)

Oratorium in genere est “locus aptus ad orandum, precesque Deo offerendas.... *Oratorium* pro Missis celebrandis aliud est *publicum* et aliud est *privatum*. *Oratorium publicum*, quod etiam appellatur *Capella publica*, est illud quod auctoritate Episcopi est erectum, et ad Dei cultum tantummodo perpetuo dicatum, habens aditum et liberum ingressum per viam publicam... *Privatum* quod intra domesticas parietes... ex concessione Sedis Apostolicae sub certis clausulis... est ad id, ad tempus destinatum „(Ferraris v. *Oratorium*).

Altare dupli sensu sumi potest; vel enim sumitur pro mensa super quam conficitur et offertur Eucharistiae sacramentum et sacrificium, vel sumitur latius ut intelligatur integrum Sacellum vel Capella. Iamvero hic sumitur hoc sensu; de altari primo sensu sumpto, occurret sermo in parte secunda, ubi de altari privilegiato¹⁾.

His praemissis, sequentes sunt normae servandae

¹⁾ Si quis desiderat ampliorem notitiam circa notionem Ecclesiae et Oratori atque differentias, quae inter easdem intercedunt, consulere potest *Commentarius Theologico-Canonico-Criticus, de Ecclesiis....* auctore Iosepho Aloysio Assemanni: Accesserunt *Tractatus cl. virorum*, D. Iosephi de Bonis, *de Oratoriis publicis ac R. P. Fortunati de Brixia, de Oratoriis domesticis,...* Romae MDCCCLXVI ex typographia Francisci Bizzarini Komarek. — *De Oratoriis domesticis et de usu altaris portatilis*, auctore P. O. Iohanne Baptista Gattico Novarensi, Canonico Regulari Lateranensi et Abbe. Editio secunda emendatior... Romae MDCCCLXX ex Typographia Pauli Turchi.... — *De Oratoriis publicis et privatis*, auctore A. C. M. Van Gamaren Presb. Antuerpien. in Lovan. Univer. Cathol. ss. Can. Doct. Lovanii excudebant Valinthout et Socii Universitatis tipographi 1861.

ad lucrandas indulgentias per visitationem Ecclesiae vel Altaris.

1º Quando pro lucranda indulgentia iniuncta est visitatio alicuius determinatae Ecclesiae, v. gr. Ecclesiae parochialis, visitatio fieri debet ad eam determinatam Ecclesiam, nisi legitime facta fuerit commutatio (*Raccolta* pag. xxi).

2º Si Ecclesia praescripta non fuerit, visitatio fieri potest in quacumque Ecclesia aut publico Oratorio (*Raccolta*, l. c.)

3º Publicum censendum non est *Oratorium* sive in monasteriis sive in seminariis aut aliis conventibus canonice dedicatum, ad quod tamen christiana plebs publice non solet accedere (D. 310. 22 Aug. 1842).

“ Non obstante hoc decreto (observat *Tract. de Indulg. ad usum Sem. Arch. Mechlin.* pag. 39) iuxta Craisson, n. 4588, Müller, § 176, aliosque, religiosi in conventu, seminaristae in oratorio seminarii, senes et infirmi in oratorio hospitalis indulgentias lucrari possunt, cum, iuxta ipsos, praefatum decretum tantum intelligendum sit de aliis fidelibus. At iis non assentitur Collomb, qui, p. 19, asserit ad hunc effectum requiri pro personis in illis communitatibus degentibus indultum speciale; neque etiam Maurel, qui, p. 106, animadvertisit huiusmodi indultum facile concedi, cum Summus Pontifex minime intendat eas personas privare indulgentiis fidelibus concessis. Cum his autem esse sentiendum, ita ut in casibus particularibus sit recurrendum, deduci potest ex decreto 16 Ianuar. 1886 ad 1.um Cum enim pro generali indulto obtinendo fuisset postulatum “ut conditio visitandi ecclesiam pro lucrandis indulgentiis generice saepe

praescripta, adimpleri possit a personis utriusque sexus in communitate et sub regula viventibus, visitando oratorium domesticum. „ S. C. Indulg. respondit: *Non expedire.* Cfr. *Nouv. Rev. théol.* tom. 18, p. 339 sqq. Igitur indulgentiae pro quibus praescribitur visitatio ecclesiae vel oratorii publici, a nemine lucrifieri possunt visitando oratoria non stricte publica, nisi habeatur speciale indultum. Cfr. Beringer, p. 77 sq. „

4º Licet “ecclesiae, capellae et oratoria publica nondum benedicta nec consecrata capacia sint indulgentiarum, sed iisdem de stylo non concedi solent. „ (D. 162. 20 Martii 1747). Per *profanationem* autem Ecclesiae non amittuntur indulgentiae (D. 396. 18 Septemb. 1862).

5º Visitatio Ecclesiae impleri potest “sive ante sive post aliorum piorum operum implementum”, (D. 214. 19 Maii 1759; *Raccolta* pag. xxii; vid. s. pag. 52).

6º Quando visitatio Ecclesiae requiritur pro pluribus indulgentiis lucrantis, visitanda est Ecclesia vel publicum oratorium totidem vicibus, quot sunt indulgentiae lucrifacienda (D. 397. 27 Febr. 1864).

7º Quare si quis vult in eadem Ecclesia visitationes exequi, debet post quamlibet visitationem egredi et denuo in eam ingredi (D. 399. 29 Februar. 1864).

8º “Si praescribitur tantum visitatio templi, et illud ingredi *non possis*, satisfacis orando ad ostium;... imo si per *concursum* nequidem ad ostium liceret pertingere, putant aliqui satis esse orare in coeme-

terio, quia hoc in favorilibus venit nomine templi” (La Croix Th. Mor. lib. vi. p. 2: q. 204).

9º Quoad vero modum implendi visitationem requiritur ut fiat devote: ita autem hoc explicatur a Viva (l. c. q. viii. a. v, iii.)

“Dubitatur qualis devotio requiratur in visitatione Ecclesiae. Suppono devotionem requisitam consistere in eo, quod visitatio ordinata sit in cultum Dei. Ita Suarez disp. 52. *de Poenitentia* sect. 2. Devotio enim ex D. Thom. 2. 2. qu. 182. art. 1. non est aliud, quam voluntas tradendi se ad ea, quae ad Dei famulatum spectant; seu faciendi ea, quae spectant ad Dei obsequium. Cum ergo in visitatione Ecclesiae requiratur devotio, dicendum requiri tantum, quod ea visitatio proveniat a voluntate faciendi ea, quae ad Dei famulatum et cultum pertinent. Hinc sequitur primo, quod si quis iocans ad Ecclesiam pergeret, visitaret tamen deinde cum hac devotione, adhuc indulgentiam lucraretur: quia devotio non requiritur in itinere, sed in Ecclesia. Sequitur secundo, quod si quis ad Ecclesiam accederet ob finem non pertinentem ad Dei cultum, puta ob curiositatem, deferret tamen postea Deo cultum, genuflectendo, aut alium actum reverentiae exercendo, ac orando, adhuc indulgentiam lucraretur, quia finis ille non impediret devotionem debitam, quae consistit in illo reverenti ingressu et delatione cultus provenientis a religiosa voluntate. „

10º Quoad visitationem *Altarium* haec habet Lugo (l. c. sect. vi. n. 93.) “ Non sufficit extra portam illa visitare... quia licet ille dicatur moraliter visitare Ecclesiam, non tamen dicitur moraliter visitare hoc vel illud Altare. An vero ad visitanda Altaria requiratur

motus corporis, quod aliquis singula seorsim adeat, affirmavit Rodriguez, negarunt Vega.... Quod verum credo, si in eo loco et situ sis, in quo moraliter censi potest te orare ad quodlibet ex illis altaribus. Unde non sufficit esse intra Ecclesiam et animo convertere ad tale altare, imo etiam si sis in loco apto, ut in medio Ecclesiae; vellem tamen aliquo gestu vel conversione capitis vel corporis significari conversionem animi ad singula Altaria, nam exigitur visitatio *sensibilis*, hoc est, talis actio, quae exterius significet orationem fieri ad tale Altare. „

QUAESTIO fit I. an in *itinere* ad Ecclesiam requiratur ut *modeste* incedatur et aliquis religionis actus exerceatur.

Ratio dubitandi oritur ex iis quae habet Benedictus XIV in Constit. *Inter praeteritos* § 76: "Ad iniunctum igitur visitationum opus adimplendum necesse est ut visitatio fiat consilio atque animo exhibendi honorem Deo aut Sanctis eius: ut tam in itinere, quod ad Basilicas habetur, quam in easdem ingrediendo, modeste incedatur, atque in hisce aliquis religionis actus exerceatur. „ Communiter respondet negative (La Croix, loc. cit.), neque inter *Regulas* in Iubilaeo servandas, excerptas ex variis Constitutionibus Benedicti XIV et in Appendix ad *Decreta authentica* relatas ullimode continetur hoc quod dicit Benedictus XIV. Quare sumenda sunt ut dicta ad modum consilii; et optime, qui enim plus facit et devotius agit, is reatum cuiuslibet vel minimae culpae facilius abolebit et sic certior erit effectus indulgentiae (v. s. pag. 39).

II. An adeundo Ecclesiam ad Missam de pra-

cepto audiendam quis satisfacere possit visitationi praescriptae ad indulgentiam lucrardam.

Distinguendum videtur; vel enim agitur de indulgentia adnexa alicui Ecclesiae, ut puta indulgentia *Portiunculae*, et respondendum esse videtur affirmative, est enim privilegium concessum visitantibus Ecclesiam, nulla omnino facta limitatione; vel agitur de lucranda indulgentia pro qua est praescripta visitatio alicuius Ecclesiae in genere: et etiam in hoc casu affirmative respondendum videtur cum Minderer (*de Indulgentiis in genere et in specie* Conf. IX. § II. 669).

" Quia praeceptum tantum est audiendi Sacrum die festivo, accessus autem ad Ecclesiam, et ipsa visitatio devota, ac oratio sunt supererogatoria et sic per ea satisfecit.... quia uteque actus decenter et honeste fieri potest nec sunt incompatibiles; Sacrum enim audire praeceptum est, sed actus ordinati ad cultum Dei et Sanctorum sub libera stant voluntate, nec incompossibilis sunt aequa parum, ac sub Sacro obligato recitare Breviarium. Ob id tamen nolim praejudicare zelo, quo quis iterato visitaret Ecclesiam, cum tantus Thesaurus tam munifice dispensatus dignus sit, ut propter eum sola devota visitatio instituatur, si fieri possit ad cultum Deo et eius Sanctis in tali Ecclesia exhibendum. De quo iterum redibit de Iubilaeo Confer. 4. cas. 3. „ Iamvero hoc secundo loco eamdem repetit sententiam, quam omnino *tutam* esse declarat. Et sane in praecepto audiendi Sacrum illud quod est essentialie est solum assistentia Sacrificio Missae, quod celebrari potest etiam sub diu. Unde istae duae actiones non solum possunt distingui, sed etiam separari: potest enim quis in die festo audire Missam

quin visitet Ecclesiam; et e contra potest quis visitare Ecclesiam quin assistat Sacrificio Missae, etsi dum est in Ecclesia Missa celebretur; ut puta si in die, in quo non sit magnus populi concursus, sistat in Basilica Vaticana ad altare Pietatis, dum Missa celebratur ad altare Columnae.

CAPUT VI.

De Suspensione, Translatione ac Cessatione.

Art. I.

DE SUSPENSIONE.

Suspensio locum habet cum, perseverante concessionis vigore, suspenditur eiusdem effectus, quounque non cessat causa suspensionis.

Causa suspensionis potest esse *intrinseca* vel *extrinseca*. *Intrinsica* est ea quae exurgit ex ipsa natura rei; sic suspensa remanent indulgentiae *Viae Crucis*, si cruces removeantur de loco, v. gr. ad parietem dealbandam, ut iterum in eodem loco collocentur. *Extrinsica* est ea quae dependet ex voluntate concedentis. Exemplum suspensionis ex causa extrinseca habetur in celebri suspensione omnium indulgentiarum tempore anni sancti.

Art. II.

DE TRANSLATIONE.

Translatio respicere potest vel *locum* vel *tempus*.

Translatio quoad *locum* verificatur tunc cum indulgentia alicui loco adnexa ad aliud transfertur

ita, ut in priori loco amplius lucrifieri non possit. Haec, ut patet, verificari nequit nisi in indulgentiis *localibus*; personales enim et reales praescindunt a loco; neque pariter generatim in stricte localibus, quando indulgentiae concessae sunt intuitu et *favore* ipsius loci, ut puta indulgentiae concessae celebri Lauretano Sanctuario, difficile enim supponi potest translatio loci; saepe vero verificatur in stricte localibus quando indulgentiae adnexae sunt alicui loco sed non intuitu et favore loci ipsius, ut puta indulgentia Portiunculae concessa ex Indulto Pontificio alicui Ecclesiae, quae non pertineat ad Franciscanos, ratione commoditatis populi; in hoc enim casu facile conceditur translatio, at semper novo Indulto, ad aliam Ecclesiam, si haec magis commodior sit: et adhuc saepius verificatur in late localibus, seu mixtis, indulgentiae enim, sicut ceteri favores, sequuntur communitatem quae detinet locum. Sic ecclesia, regularibus v. gr. ex aliquo facto expulsis, amittit indulgentias, quae tamen, iisdem redeuntibus, ipso facto reviviscunt. Neque necessarius est iuridicus proprietatis titulus ut Regularis familia sua praeSENTIA indulgentias communicet; sed sufficit ut Religiosi usum Ecclesiae habeant; requiritur tamen ut Religiosi penes Ecclesiam resideant, et ministeria propria ibi obeant, ac praeterea quod Ecclesia sit publica et usus ex legitima concesione proveniens sit constans ac plenus (D. 424. 18 Aug. 1868; cfr. *Acta S. Sedis* vol. iv. pag. 328.)

Translatio quoad *tempus* locum habet quando indulgentia concessa pro aliquo tempore ad aliud transfertur.